

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 467/2020-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky obchodnej spoločnosti Finportal, a. s., Pribinova 4, Bratislava, IČO 45 469 156, zastúpenej advokátom JUDr. Rastislavom Posluchom, Jakubovo námestie 1, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 43 CoCsp 15/2020-209 z 18. júna 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Finportal, a. s., odmieta pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého rozhodnutia a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. septembra 2020 doručená a 8. októbra 2020 o plnomocenstvo doplnená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti Finportal, a. s., Pribinova 4, Bratislava, IČO 45 469 156

(ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 43 CoCsp 15/2020-209 z 18. júna 2020 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a priložených príloh vyplýva, že žalobou doručenou Okresnému súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) 9. novembra 2015 sa [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“) domáhala proti sťažovateľke (žalovanej) zaplata sumy 10 000 € s príslušenstvom z titulu náhrady škody spôsobenej [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „obžalovaná“), ktorá bola rozsudkom okresného súdu sp. zn. 4 T 35/2019 z 24. júna 2019 uznaná vinnou z obzvlášť závažného pokračovacieho zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1 a 4 písm. a) Trestného zákona, a to aj vo vzťahu k sťažovateľke, pričom sťažovateľke spôsobila škodu v sume 10 000 €; predmetný rozsudok sa stal právoplatným 21. augusta 2019, čo sa týka uznania viny, ako aj výroku o uložení povinnosti obžalovanej nahradiť škodu v sume 10 000 €. Sťažovateľka sa žalobou domáhala aj zaplata primeraného finančného zadosťučinenia v sume 1 500 € a náhrady trov konania.

3. Okresný súd rozsudkom č. k. 14 Csp 154/2018-146 z 30. septembra 2019 zaviazal sťažovateľku zaplatiť žalobkyňi sumu 10 000 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 10 000 € od 27. novembra 2018 do zaplata, a to v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Okresný súd zároveň priznal žalobkyňi nárok na náhradu trov konania proti sťažovateľke v rozsahu 73,92 % v lehote troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o ich výške.

4. Proti rozsudku okresného súdu č. k. 14 Csp 154/2018-146 z 30. septembra 2019 podala sťažovateľka odvolanie, namietajúc, že v danom prípade absentuje pasívna vecná legitimácia sťažovateľky, keďže nezodpovedá za akúkoľvek škodu spôsobenú podriadeným finančným agentom.

5. Krajský súd napadnutým rozsudkom rozsudok okresného súdu č. k. 14 Csp 154/2018-146 z 30. septembra 2019 potvrdil ako vecne správny s tým, že keďže žalovaná ako samostatný finančný agent výslovne prevzala zodpovednosť za škodu spôsobenú sprostredkovateľom pri vykonávaní obchodnej služby, a to v zmysle čl. VIII bodu 1 zmluvy o finančnom sprostredkovaní, okresný súd správne dospel k záveru, že na základe tohto zmluvného ustanovenia vznikla žalovanej povinnosť znášať v plnom rozsahu zodpovednosť za škodu spôsobenú žalobkyni. V danom prípade to bola žalovaná, kto si nevhodne zvolil za spolupracovníka osobu, ktorá svojím konaním spôsobila klientom žalovanej vznik škody. Z pohľadu žalovanej pritom ostáva zachovaný nárok na náhradu tejto škody proti sprostredkovateľke, keďže v zmysle čl. VIII bodu 1 zmluvy o finančnom sprostredkovaní ostáva agentovi právo domáhať sa proti sprostredkovateľovi náhrady škody v zmysle § 373 a nasl. Obchodného zákonníka. Okresný súd postupoval správne, ak v zmysle § 562 Občianskeho zákonníka dospel k záveru, že žalovaný bol vyzvaný poskytnúť plnenie z titulu náhrady škody až momentom doručenia žaloby zo strany okresného súdu. Zároveň nárok na úroky z omeškania vyplýva žalobkyni z § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého od momentu, keď sa žalovaný dostal do omeškania s úhradou plnenia vymáhaného žalobou, bol povinný plniť úroky v zákonom stanovenej výške, a to na základe vykonávacieho predpisu. Napadnutý rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 23. júla 2020.

6. S uvedenými závermi krajského súdu sťažovateľka nesúhlasí a v ústavnej sťažnosti uvádza, že porušenie svojich práv a tým aj dôvodnosť podania ústavnej sťažnosti vidí v skutočnosti, že v konaní pred všeobecnými súdmi, predmetom ktorého bol nárok žalobkyne vyplývajúci zo škody, ktorá jej bola spôsobená konaním naplňajúcim skutkovú podstatu trestného činu, sťažovateľka nebola pasívne vecne legitimovaným subjektom. Sťažovateľka opätovne vyjadruje presvedčenie, že nenesie zodpovednosť za akúkoľvek škodu spôsobenú podriadeným finančným agentom. Podľa jej názoru konanie podriadeného finančného agenta nemalo v tomto prípade žiadny súvis s výkonom obchodnej služby a s činnosťami, ktoré mal podriadený finančný agent vykonávať v mene a na účet sťažovateľky.

6.1 Vzhľadom na uvedené sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezhom vyslovil porušenie jej

základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a aby sťažovateľke priznal náhradu trov konania.

6.2 Sťažovateľka zároveň navrhuje, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

II.

Relevantná právna úprava a ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené

zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Predmetom ústavnej sťažnosti je námietka porušenia základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 43 CoCsp 15/2020-209 z 18. júna 2020 (bod 5) založená na nespokojnosti sťažovateľky s právnymi závermi krajského súdu (bod 6).

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná súdom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

15. Predpokladom úspešného uplatnenia námietky porušenia základných práv a slobôd v konaní pred ústavným súdom je splnenie všeobecných a osobitných náležitostí ustanovených § 34 ods. 1, § 39 ods. 3 a 4, § 43 a § 123 zákona o ústavnom súde, ako aj ďalších procesných podmienok vyplývajúcich z § 124 a § 132 zákona o ústavnom súde.

16. Podľa § 55 písm. d) zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania je neprípustný, ak to ustanovuje tento zákon v § 132 ods. 2 alebo § 142 ods. 2.

17. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

17.1 Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o ústavných sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa v bode 8 citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) je založená na princípe subsidiarity. Samotná ústava tak rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani

podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, III. ÚS 114/2010) a ako nástroj ochrany základných práv a slobôd nastupuje až po vyčerpaní všetkých dostupných efektívnych prostriedkov na ochranu práv uplatniteľných v zhode so zákonom v systéme orgánov verejnej moci.

17.2 Z konania o ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy napokon vyplýva, že ústavnému súdu prislúcha právomoc zaoberať sa porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takému právu neposkytuje účinnú ochranu prostredníctvom opravného prostriedku dostupného fyzickej alebo právnickej osobe a že ju neposkytuje žiaden iný orgán Slovenskej republiky (I. ÚS 36/96, I. ÚS 78/99). Z čl. 127 ods. 1 ústavy tak možno vyvodit', že nevyužitie niektorej z možností ochrany označeného práva nemožno nahradzovať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže konať len vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú možnosť účinnej ochrany svojich práv.

18. Ak zákon podmieňuje prípustnosť sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (m. m. III. ÚS 1/04). Sťažovatelia nemajú podľa ústavy, zákona o ústavnom súde a stabilizovanej judikatúry ústavného súdu na výber, ktorý z oboch ústavne existujúcich systémov súdnej ochrany využijú, ale sú povinní postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú je kompetentný ústavný súd. Toto „poradie“ sa nedá sťažovateľmi ovplyvniť a jeho vnútorná logika vychádza z toho, že aj všeobecné súdnictvo je zodpovedné za ochranu základných práv a slobôd na úrovni jeho právomocí [čl. 142 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)]. Iba za predpokladu, že sťažovatelia vyčerpajú všetky im dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie sú úspešní, môžu sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody

sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017, IV. ÚS 158/2018).

19. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

20. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

20.1 Citovaná právna úprava (účinná od 1. júla 2016) presunula ťažisko tvrdenia a preukazovania väd zmätočnosti rozhodnutia odvolacieho súdu na dovolateľa, ktorý limity posúdenia prípustnosti dovolania určuje obsahom podaného dovolania.

20.2 „Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom *denegatio iustitiae* (odmietnutia spravodlivosti)“ (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 155/2017 z 25. októbra 2017).

21. Podľa § 421 ods. 1 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

21.1 Zásadnou zmenou prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP proti rozhodnutiam odvolacieho súdu je s účinnosťou od 1. júla 2016 jeho nastavenie na princípe otvorenosti proti všetkým rozhodnutiam odvolacieho súdu, s výnimkami uvedenými v § 421 ods. 2 CSP a v § 422 CSP, s tým obsahovým rozdielom, že o naplnení predpokladov prípustnosti, definovaných v § 421 ods. 1 CSP rozhoduje iba odvolací súd.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

22. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd na okresnom súde zistil, že sťažovateľka napriek poučeniu o možnosti podať proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii, dovolanie proti napadnutému rozsudku krajského súdu nepodala. Nepodaním dovolania podľa § 420 ods. f) CSP, resp. § 421 ods. 1 CSP proti napadnutému rozsudku krajského súdu sťažovateľka nevyčerpala právny prostriedok, ktorý jej priznáva zákon na ochranu jej základných práv a slobôd.

23. Sťažovateľka netvrdila (tým menej preukazovala), že dovolanie nepodala z dôvodov hodných osobitného zreteľa, preto neprichádzal do úvahy ani prípadný možný postup ústavného súdu podľa § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

24. Ústavný súd tiež upriamuje pozornosť sťažovateľky na to, že odôvodnenie ústavnej sťažnosti musí spĺňať ústavno-právne požiadavky. V odôvodnení ústavnej sťažnosti nepostačuje argumentovať rovnakým metodologickým a obsahovým spôsobom ako v konaní pred všeobecnými súdmi. Kritika právnych záverov všeobecných súdov pri poskytovaní ochrany „zákonným“ subjektívnym právam účastníkov konania musí mať v ústavnej sťažnosti nevyhnutné prepojenie na základné práva a slobody sťažovateľa, a to nielen na úrovni návrhu na rozhodnutie vo veci samej, ale aj v rovine odôvodnenia ústavnej

sťažnosti (m. m. III. ÚS 352/2017). Nedostatok ústavnoprávne relevantného odôvodnenia ústavnej sťažnosti má vo vzťahu k namietaným porušeniam toho-ktorého základného práva alebo slobody významné procesné dôsledky, pretože ústavný súd nie je skutkovým súdom ani ďalšou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva, takže bez splnenia uvedenej podmienky ani nemôže o návrhoch sťažovateľa uvedených v petite rozhodovať (m. m. IV. ÚS 279/07, III. ÚS 206/2010, III. ÚS 131/2012, III. ÚS 583/2015, III. ÚS 26/2016).

25. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom sporových strán vrátane ich dôvodov a námietok.

26. Na základe uvedených skutočností, t. j. nepodania dovolania proti napadnutému rozsudku krajského súdu a dôvodov ústavnej sťažnosti vychádzajúcich z jednoduchej nespokojnosti sťažovateľky s napadnutým rozsudkom krajského súdu, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky, ktorou namietala porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde pre neprípustnosť, pričom nedostatok ústavnoprávne relevantného odôvodnenia ústavnej sťažnosti by viedol k jej odmietnutiu z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. októbra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu